

LATVIJAS ĢENĒTISKIE RESURSI: SAGLABĀŠANA UN IZPĒTE

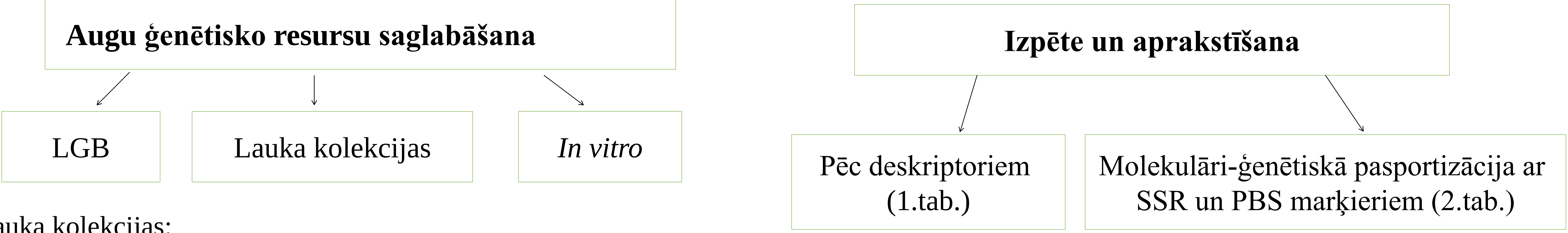
Agnese Gailīte, Anita Gaile, Dainis Ruņģis

Ģenētisko resursu centrs, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts ‘Silava’, Rīgas iela 111, Salaspils, LV-2169

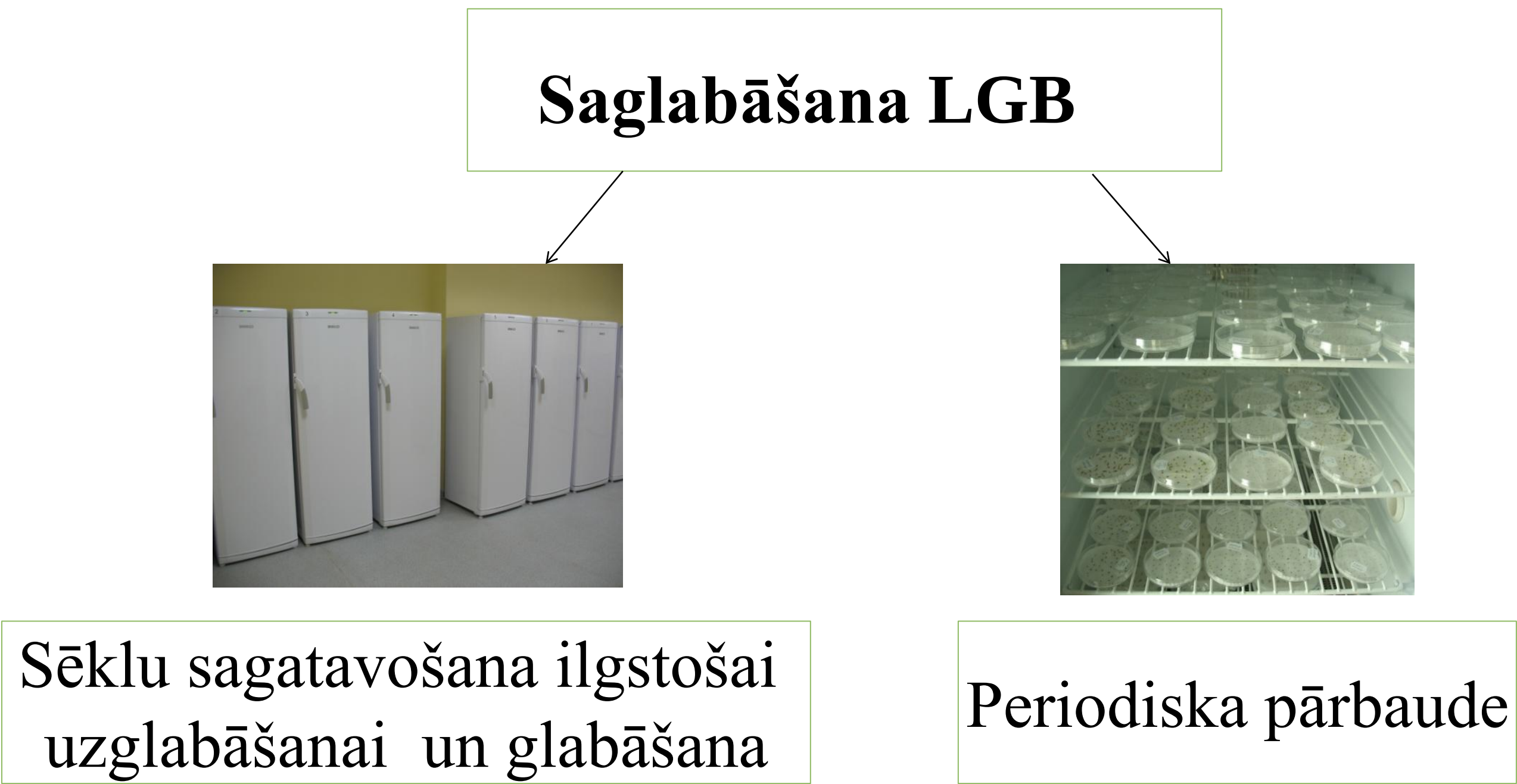

www.genres.lv, agnese.gailite@silava.lv

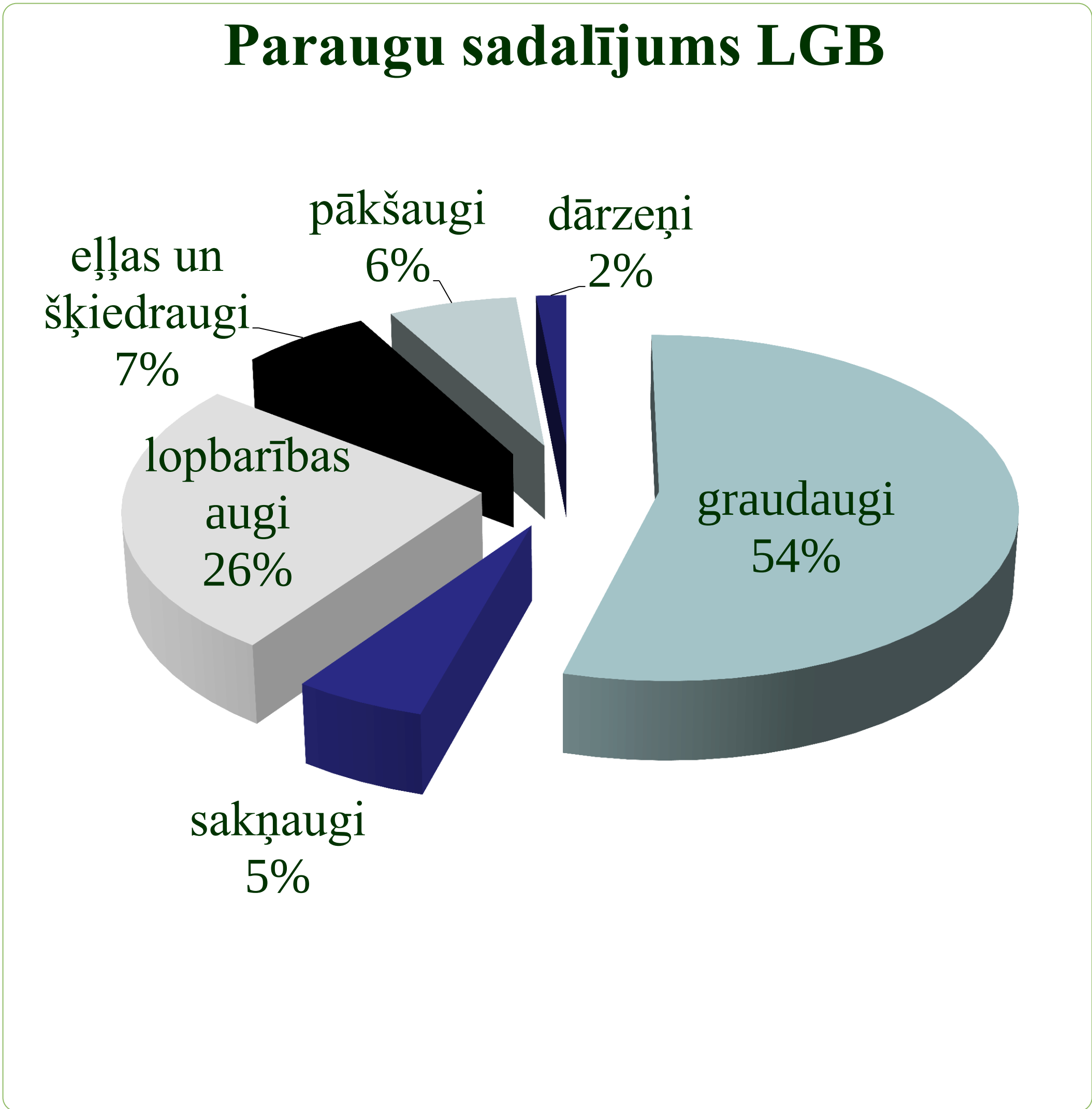
Ģenētisko resursu (ĢR) kolekcijas veido, lai saglabātu esošo bioloģisko un ģenētisko daudzveidību ilgtermiņā. Latvijā ĢR saglabāšanas darbs sāks 20.gs. 90.-o gadu sākumā. Latvijas augu ģenētiskos resursus uzglabā kultūraugu gēnu bankā (LGB), lauka kolekcijās un *in vitro*. Pirmie paraugi LGB ievietoti 1999.g. Lai nodrošinātu šo resursu saglabāšanu un izmantošanu, tie tiek dokumentēti un pētīti (aprakstot pēc deskriptoriem un izmantojot molekulāri-ģenētisko pasportizāciju).

- Lauka kolekcijas:
- ❖ augļaugi un ogulāji (Latvijas Valsts Augļkopības institūts, Pūres DIS),
 - ❖ dārzeņi (Pūres DIS),
 - ❖ ārstniecības un aromātiskie augi (LLU Agrobiotehnoloģijas institūts).
 - ❖ kartupeļi (Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts).
- In vitro* kolekcija:
- ❖ kartupeļi (Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts).

Latvijas gēnu bankā (LGB) tiek glabāti ģeneratīvi pavairojamu Latvijas izcelsmes lauksaimniecībā un pārtikā izmantojamu augu paraugi. Lielākās grupas ir graudaugi (54%) un lopbarības augi (26%). 47% no lopbarības augu kolekcijas ievākti Latvijas dabiskajās populācijās.

1. tabula. Pēc deskriptoriem aprakstītie LGB paraugi

Kolekcija	Kolekcijas raksturošana un izpēte, (%)	Institūts, kurš veicis raksturošanu un izpēti
<i>Avena sativa</i>	84	Valsts Stendes graudaugu selekcijas inst.
<i>Hordeum vulgare</i>	13	Valsts Stendes graudaugu selekcijas inst., Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas inst.
<i>Secale cereale</i>	100	Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas inst.
<i>Triticum aestivum</i>	80	Valsts Stendes graudaugu selekcijas inst.
× <i>Triticosecale</i>	100	Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas inst.
Lopbarības augi (6 sugas)	25	Zemkopības zinātniskais institūts
<i>Linum usitatissimum</i>	85	Latgales lauksaimniecības zinātnes centrs
<i>Pisum sativum</i>	16	Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas inst.

2. tabula. LGB paraugu molekulāri-ģenētiskā pasportizācija

Kolekcija	Pasportizētie paraugi, (%)
<i>Avena sativa</i>	84
<i>Dactylis glomerata</i>	89
<i>Hordeum vulgare</i>	5
<i>Linum usitatissimum</i>	53
<i>Medicago</i> sp.	16
<i>Phleum pratense</i>	70
<i>Pisum sativum</i>	82
<i>Secale cereale</i>	100
<i>Trifolium hybridum</i>	7
<i>Trifolium pratense</i>	6
x <i>Triticosecale</i>	100
<i>Triticum aestivum</i>	64
<i>Vicia faba</i>	70
<i>Vicia sativa</i>	90

Dokumentēšana

- Paraugu pases dati:
 - ❖ SESTO dokumentēšanas sistēmā,
 - ❖ Eiropas ĢR katalogā – EURISCO,
 - ❖ ECPGR (Augu ģenētisko resursu Eiropas kooperatīvās programmas) sugu specifiskajās datu bāzēs.
- Deskriptoru datubāze.
- Saņemto un izsniegto paraugu datubāze.

